

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक ४०]

सोमवार, जुलै ३१, २०१७/श्रावण ९, शके १९३९

[पृष्ठे ३, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ७३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४५.—प्राण्यांना क्रूरतेने वागवण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६०, महाराष्ट्र राज्यास लागू असताना, त्यात सुधारणा करण्यासाठी अधिनियम. पृष्ठे १-३

दिनांक १९ जुलै २०१७ रोजी मा. राष्ट्रपतींनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी, याद्वारे, प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

नि. ज. जमादार,
प्रधान सचिव व विधि परामर्शी,
महाराष्ट्र शासन,
विधि व न्याय विभाग.

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४५.

(मा. राष्ट्रपतींची संमती मिळाल्यानंतर “महाराष्ट्र शासन राजपत्रात” दिनांक ३१ जुलै २०१७ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.)

प्राण्यांना क्रूरतेने वागवण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६०, महाराष्ट्र राज्यास लागू असताना, त्यात सुधारणा करण्यासाठी अधिनियम.

१९६० चा ५९. ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, प्राण्यांना क्रूरतेने वागवण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६०, महाराष्ट्र राज्यास लागू असताना, त्यात सुधारणा करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी, भारतीय गणराज्याच्या अडुसष्टाच्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :-

१. (१) या अधिनियमास, प्राण्यांना क्रूरतेने वागवण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत (महाराष्ट्र सुधारणा) संक्षिप्त नाव व अधिनियम, २०१७, असे म्हणावे.

(१)

महाराष्ट्र शासन राजपत्र असाधारण भाग चार, जुलै ३१, २०१७/शावण ९, शके १९३९

(२) तो, राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनाद्वारे, नेमून देईल अशा दिनांकास अंमलात येईल.

सन १९६० चा
अधिनियम क्रमांक २.
५९ याच्या कलम
२ ची सुधारणा.

(यात यापुढे, ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम” असा करण्यात आला आहे) त्याच्या कलम २ मध्ये, खंड (ख) ५९. नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(खख) “बैलगाडी शर्यत” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्यातील कोणत्याही जिल्ह्यात, जिल्हाधिकाऱ्याच्या पूर्वमान्यतेने घेण्यात येईल अशा दिवशी, व अशा ठिकाणी, सांस्कृतिक आणि पारंपरिक प्रथा चालू ठेवण्याच्या हेतूने, गाडीवानासह किंवा गाडीवानाविना, भरविण्यात येणारी, वळू किंवा बैल यांचा सहभाग असलेली, — मग वळू किंवा बैल, गाडीला जोखडाच्या सहाय्याने जोडलेले असोत किंवा नसोत,— शर्यत आयोजित करण्याचा एक उत्सव असा आहे, आणि तसेच, या शर्यतीस “बैलगाडा शर्यत”, “छकडी” आणि “शंकरपट” अशा नावांनी देखील ओळखले जाते ; ”.

सन १९६० चा
अधिनियम क्रमांक ३.
५९ याच्या कलम
३ ची सुधारणा.

मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३ ला, त्याचे पोट-कलम (१) असा नवीन क्रमांक देण्यात येईल ; आणि अशा प्रकारे नवीन क्रमांक दिलेल्या पोट-कलम (१) नंतर, पुढील पोट-कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :—

“(२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, बैलगाडी शर्यत आयोजित करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या प्राण्याला कोणत्याही व्यक्तीकडून, किंवा त्याचा प्रभार असणाऱ्या व्यक्तीकडून कोणतीही वेदना किंवा यातना दिली जाणार नाही, या शर्तीस आणि कलम ३८ख खालील नियमांद्वारे विहित करण्यात येतील अशा अन्य शर्तीना अधीन राहून, जिल्हाधिकाऱ्याच्या पूर्व परवानगीने बैलगाडी शर्यत आयोजित करता येईल.

(३) जी कोणतीही व्यक्ती किंवा बैलगाडी शर्यतीच्या आयोजनातील प्राण्यांचा ताबा असणारी व्यक्ती पोट-कलम (२) मध्ये निर्धारित केलेल्या शर्तीचे किंवा बैलगाडी शर्यतीसंबंधी त्याखाली केलेल्या नियमांचे उल्लंघन करील किंवा त्या प्राण्यांना वेदना किंवा यातना देईल, ती व्यक्ती, पाच लाख रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या द्रव्यदंडाच्या किंवा तीन वर्षांपर्यंत असू शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाच्या शिक्षेस पात्र ठरेल. ”.

सन १९६० चा
अधिनियम क्रमांक ४.
५९ याच्या कलम
४ ची सुधारणा.

मुख्य अधिनियमाच्या कलम ११ मध्ये, पोट-कलम (३) मधील खंड (ग) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(ग-१) सांस्कृतिक व पारंपरिक प्रथा चालू ठेवण्याच्या आणि त्यांना चालना देण्याच्या आणि बैलांच्या मूळ प्रजातींचे संवर्धन, तसेच, त्यांची शुद्धता, सुरक्षा, सुरक्षितता आणि स्वास्थ्य सुनिश्चित करण्याच्या हेतूने, कलम ३ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदीनुसार बैलगाडी शर्यतीचे आयोजन करणे आणि त्यामध्ये सहभागी होणे ; किंवा ”.

५. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २२ मध्ये, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु, या कलमात अंतर्भूत असलेली कोणतीही गोष्ट, कलम ३ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदीनुसार केलेल्या बैलगाडी शर्यतीच्या आयोजनास लागू होणार नाही. ”.

६. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २७ मध्ये, खंड (क) नंतर, पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :—

“(क-१) सांस्कृतिक व पारंपरिक प्रथा चालू ठेवण्याच्या आणि त्यास चालना देण्याच्या हेतूने, कलम ३ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदीनुसार बैलगाडी शर्यतीचे आयोजन करणे आणि बैलांच्या मूळ प्रजाती टिकवून ठेवण्याची व त्या अबाधित राखण्याची सुनिश्चिती करणे ; किंवा ”.

७. मुख्य अधिनियमाच्या कलम २८ नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“२८क. या अधिनियमात अंतर्भूत असलेली कोणतीही गोष्ट, सांस्कृतिक व पारंपरिक प्रथा चालू ठेवण्यासाठी आणि त्यास चालना देण्यासाठी कलम ३ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदीनुसार आयोजित केलेल्या बैलगाडी शर्यतीला लागू होणार नाही आणि अशी बैलगाडी शर्यत आयोजित करणे हा, या अधिनियमान्वये अपराध ठरणार नाही. ”.

सन १९६० चा
अधिनियम क्रमांक ५९
यामध्ये कलम २८क
समाविष्ट करणे.

बैलगाडी शर्यती
संबंधातील
व्यावृत्ती.

८. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ३८क नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

सन १९६० चा
अधिनियम क्रमांक
५९ या मध्ये
कलम ३८ख
समाविष्ट करणे.

“ ३८ख. (१) राज्य शासनास, पूर्वप्रसिद्धीच्या शर्तीस अधीन राहून, अधिनियमाच्या कलम ३ च्या राज्य शासनाचा
पोट-कलम (२) च्या तरतुदी अंमलात आणण्यासाठी, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे, केंद्र सरकारने केलेल्या
नियम करण्याचा
कोणत्याही नियमांशी विसंगत नसतील असे नियम करता येतील.
अधिकार.

(२) या अधिनियमान्वये करण्यात आलेला प्रत्येक नियम, तो करण्यात आल्यावर शक्य तितक्या
लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना, एकाच अधिवेशनात किंवा लागोपाठच्या दोन किंवा
त्याहून अधिक अधिवेशनांत, मिळून एकूण तीस दिवसांची होईल इतक्या मुदतीकरिता, राज्य विधानमंडळाच्या
प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल आणि ज्यामध्ये अशा प्रकारे तो ठेवण्यात येईल ते अधिवेशन किंवा
त्या अधिवेशनाच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समाप्त होण्यापूर्वी, त्या नियमात कोणताही फेरबदल करण्याबाबत
दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल किंवा तो नियम करण्यात येऊ नये म्हणून दोन्ही सभागृहांचे एकमत होईल
आणि तशा अर्थाचा त्यांचा निर्णय, राजपत्रात अधिसूचित करतील तर, अशी अधिसूचना राजपत्रात
प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकापासून तो नियम अशा फेरबदल केलेल्या स्वरूपातच अंमलात येईल, किंवा यथास्थिति,
मुळीच अंमलात येणार नाही ; तथापि, असा कोणताही फेरबदल किंवा विलोपन यामुळे त्या नियमान्वये
पूर्वी करण्यात आलेल्या किंवा करण्याचे वर्जिलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या विधिग्राह्यतेस बाध येणार नाही.”.